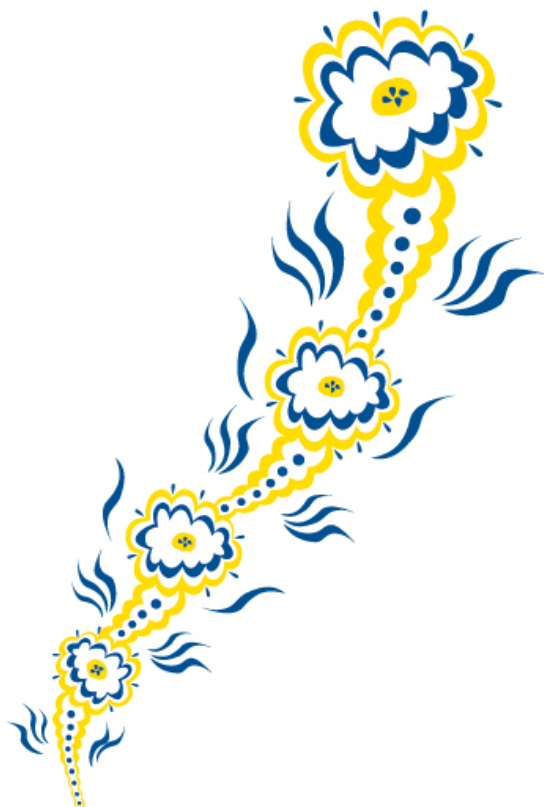

Folktandvården Dalarna

Gränssnitt mellan allmäntandvård och specialisttandvård

Reviderad 2016-04-05

Innehåll

Gränssnitt mellan allmäntandvård och specialisttandvård	2
Syfte	
Remiss	
Ansvar	
Beskrivning av gränssnitt per specialitet	
Bettfysiologi	3
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Endodonti	4
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Käkkirurgi	5
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Odontologisk radiologi	5
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Oral protetik	6
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Ortodonti	6
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Parodontologi	7
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Pedodonti	7 - 8
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	
Sjukhustandvård	8 - 9
Allmäntandvård	
Specialisttandvård	

Gränssnitt mellan allmäntandvård och specialisttandvård

Följande dokument beskriver gränssnittet mellan allmäntandvård (ATV) och specialisttandvård (STV) inom Folktandvården Dalarna.

Syfte

Syftet med dokumentet är att beskriva vilken vård som förväntas utföras inom allmän- respektive specialisttandvård. Genom ett väl beskrivet gränssnitt ökar möjligheterna att ge alla patienter en jämlik, tillgänglig och resurseffektiv vård.

Remiss

Remiss till STV bör alltid föregås av terapidiskussion på ATV-kliniken, då klinikers behandlare utreder om aktuell behandling:

- kan utföras av kollega på kliniken.
- kan utföras av kollega på närliggande ATV-klinik.

För att underlätta remissbedömning och prioritering ska remiss till STV alltid utformas enligt gällande rutiner och med stöd av den remissmall som finns tillgänglig under elektroniska remisser i T4.

I komplicerade fall avgör remissmottagaren i dialog med remittenten om aktuell frågeställning ska hanteras inom ATV eller STV. Generella remissorsaker är exempelvis när adekvat behandling inom ATV:s gränssnitt inte gett förväntat eller önskat resultat, vid medicinska eller andra komplikationer.

Ansvar

Patientansvarig tandläkare är patientens allmäntandläkare. Innan STV har påbörjat sin behandling av patienten ansvarar remitterande tandläkare för patientens behandling och eventuellt omhändertagande av akuta besvär. STV ansvarar endast för den vård/ behandling som remissen avser.

Om en patient under pågående behandling hos STV ska få delar av behandlingen utförd inom ATV eller annan del inom STV ska en sådan patient hanteras med förtur. Målsättningen är att patienter efter avslutad behandling vid STV ska återgå till ATV. Efter överenskommelse med remittenten kan, i ett fåtal fall, STV ta över ansvaret för patientens fortsatta revisionsvård.

Beskrivning av gränssnitt per specialitet

I nedanstående avsnitt anges de utredningar, den diagnostik och de behandlingsmoment som normalt ingår i ATV:s respektive STV:s kompetens. Avseende STV:s kompetensområden, anges exempel på vad som kan föranleda remiss till respektive specialitet. Remiss som avser barn och ungdomar 0-19 år skickas till specialistavdelning för pedodonti, oavsett remissorsak.

Finns utökad kompetens, kan moment som exemplifieras inom STV:s kompetensområden även utföras inom ATV.

Förutom utredning och behandling ska STV även stödja ATV genom rådgivning, konsultation och auskultation.

Bettfysiologi

Allmäntandvård

- Undersöka, tidigt identifiera, diagnostisera och behandla orofaciala smärttillstånd och/eller funktionsstörningar i käksystemet. Kunna särskilja dental smärta från annan smärta med likartad symtombild.
- Om en diagnos inte kan ställas - använd inte irreversibel behandling som diagnostiskt instrument.
- Informera om normal käkfunktion och om bakomliggande orsaker till uppkommen funktionsstörning/smärta.
- Instruera till förändrat beteende och följ upp detta för att undvika onödig belastning på käksystemet. Folktandvården i Dalarnas broschyr "Självhjälpsmetoder vid överbelastning i käksystemet" rekommenderas.
- Utföra en behandling där bettskena ingår som en del och veta hur den ska utformas, inprovas, inslipas och följas upp.
- Diagnostisera och behandla käkmuskelutlöst spänningshuvudvärk.
- Handlägga orofaciala smärttillstånd och/eller funktionsstörningar ur ett vidare smärtperspektiv. Om patienten har en långvarig spridd smärta bör den handläggas i samverkan med primärvården ur ett s.k. biopsykosocialt perspektiv.

Specialisttandvård

- Diagnostisera och behandla komplexa smärttillstånd i käkar, huvud och hals samt kringliggande strukturer med relation till käksystemet. Vid behov av mera extensiv smärtanalys, samverkan med flerprofessionellt team på smärtklinik.
- Diagnostisera och behandla patienter med smärta och/eller funktionsstörningar i käksystemet, vilka inte svarat på inledande behandling i Allmäntandvård.

Endodonti

Allmäntandvård

- Diagnostisera och behandla sjukdomar i pulpa och periradikulär vävnad.
- Utföra akut endodontisk behandling.
- Behandla traumaskadade tänder med pulpainvolvering.
- Utföra successiv exkavering och överkappning.

Specialisttandvård

- Diagnostisera och endodontiskt behandla tänder som led i behandling av patienter med svåra allmänmedicinska tillstånd med krav på hög infektionskontroll.
- Diagnostisera sjukdomar i pulpa och periradikulär vävnad när symptom och/eller fynd avviker från det normalt förväntade.
- Diagnostisera och behandla kvarstående smärta och/eller infektion efter adekvat endodontisk behandling.
- Diagnostisera och behandla traumaskadade tänder med komplikationer.
- Behandla tänder med förväntade eller konstaterade svårigheter t.ex. kanalobliteration, komplicerad rotanatomi och rotkanal med icke slutet apex.
- Behandla tänder med rotresorptioner eller ge råd hur behandling ska utföras.
- Diagnostisera och behandla iatrogena komplikationer (perforationer, filfraktur m.m).
- Utföra apikalkirurgi med retrograd rotfyllning.
- Utföra smärtutredningar.

Käkkirurgi

Allmäntandvård

- Identifiera och diagnostisera käkkirurgiskt behandlingsbehov.
- Utföra:
  - Tandextraktioner.
  - Dentoalveolär kirurgi: rotrester, retinerade tänder, enklare friläggningar, frenulumplastik.
  - Incisioner av dentala abscesser.
  - Utredda och behandla orofacial smärta.
  - Diagnostisera, behandla och följa upp tandtrauma.

Specialisttandvård

- Utredda och behandla käk- och ansiktsfrakturer, käkställningsanomalier och rekonstruktiv kirurgi i käkarna samt käkledskirurgi.
- Utredda och behandla cystor och benigna tumörer samt utreda förändringar med malignitetsmisstanke.
- Diagnostisera och behandla komplexa dentoalveolära trauma och mjukdelsskador.
- Utföra implantatkirurgi, benaugmentation och alveolär rekonstruktion.
- Utföra behandling, då behandlingssvårigheter av teknisk natur förväntas eller då patienten är en allvarlig medicinsk riskpatient.
- Diagnostisera och behandla allvarliga odontogena infektioner.
- Diagnostisera och behandla kvarstående käkkirurgiska frågeställningar där åtgärder i allmäntandvården inte givit önskat resultat.
- Utföra komplicerad dentoalveolär kirurgi.

Odontologisk radiologi

Allmäntandvård

- Utföra bildtagning och diagnostik med intraoral detektor.
- Utföra bildtagning och diagnostik med panoramaröntgen.
- Utföra kvalitetssäkring av röntgenverksamhet.

Specialisttandvård

- Utföra utredningar som kräver utrustning och/eller kompetens utöver vad som förväntas i ATV.
- Vid behov bistå ATV vid bildtagning, bildtolkning och kvalitetssäkring.

Oral Protetik

Allmäntandvård

- Identifiera och diagnostisera ett protetiskt behandlingsbehov
- Informera patienten om möjliga behandlings- och kostnadsförslag
- Utföra protetisk behandling av normal svårighetsgrad gällande:
  - Platt- och partialprotetik.
  - Okomplicerad kombinationsprotetik.
  - Kron- och broprotetik oberoende av utsträckning.
  - Implantatprotetik om tandläkaren har tilläggsutbildning.
  - Reparaturer.

Specialisttandvård

- Vara behjälplig med terapiplanering efter att allmäntandläkaren utfört undersökning och inledande utredningar.
- Hjälpa till om problem uppstår under behandlingens gång eller om behandlingen misslyckas.
- Utredda det protetiska behandlingsbehovet samt då behov föreligger, även utföra den protetiska behandlingen på patienter där tekniska svårigheter eller svårigheter av medicinsk eller psykologisk natur förväntas.
- Käkprotetiska behandlingar.

Ortodonti

Allmäntandvård

- Identifiera och diagnostisera ortodontiskt behandlingsbehov.
- Utföra ortodontisk behandling enligt nedan:
  - Bettslipning.
  - Extraktionsbehandlingar.
  - Avtagbar apparatur (klammerplåtar, aktivatorer m.m).
  - Lingualbågar.
  - Quad Helix.
  - Crosselastic.
  - EOD.
  - Underhåll av retentionsapparatur.

Specialisttandvård

- Diagnostisera och terapiplanera i samband med konsultationer på ATV-kliniker, samt bistå med fortlöpande behandlingsrådgivning.
- Utredda och behandla fall som kräver specialistkompetens.

Parodontologi

Allmäntandvård

- Kunna diagnostisera gingivit, parodontit, mucosit, periimplantit.
- Kunna genomföra icke-kirurgisk parodontal kausal behandling på lätt/ moderat parodontit.
- Kunna behandla parodontal abscess.
- Kunna behandla mucosit.
- Identifiera och riskgruppera patienter med parodontit.
- Kunna utvärdera parodontala behandlingar.
- Planera och genomföra parodontal stödbehandling.
- Kunna ta ställning till när remiss skall skrivas.
- Mindre omfattande parodontalkirurgi (nischtandläkare).
- Initiera rökavvänjning.

Specialisttandvård

- Diagnostisera och behandla patienter med aggressiva gingivala och eller parodontala problem.
- Diagnostisera terapiplanera och behandla patienter med kronisk parodontit där behandlingen i allmäntandvården ej gett förväntat eller önskat resultat.
- Vid behov bistå med terapiplanering efter att allmäntandläkaren utfört undersökning.
- Utföra parodontal rekonstruktiv och mucogingival kirurgi.
- Behandla periimplantit.
- Kombinationsbehandling där protetisk bctrehabilitering ingår.
- Aggraverande allmänsjukdomar.
- Generell antibiotikabehandling.

Pedodonti

Allmäntandvård

- Diagnostisera, terapiplanera och behandla barn och ungdomar 0-19 år. Här ingår bland annat:
  - Orsaksinriktad utredning och behandling av kariessjukdom.
  - Strukturerad inskolning till tandvård, inkluderande tandborstträning, för barn över två år.
  - Sederin med midazolam (rektal och oral) på barn över ett år och >10 kg för akuta ingrepp samt som ett komplement efter omfattande inskolning.
  - Sederin med lustgas.
  - Akut omhändertagande.
  - Enklare kirurgiska ingrepp.
  - Enklare protetiska konstruktioner

- Handlägga tandutvecklingsstörningar med klar etiologi

Patientansvarig tandläkare inom ATV har ansvar för förebyggande och orsaksinriktad behandling, även efter att remiss skickats till specialistklinik i pedodonti.

Specialisttandvård

- Diagnostisera, terapiplanera och -eventuellt i samarbete med andra specialiteter- behandla barn och ungdomar 0-19 år med:
  - Svåra behandlingsproblem som kräver specifikt omhändertagande exempelvis på grund av beteendestörning eller grava funktionsnedsättningar.
  - Funktionsnedsättning, allvarlig sjukdom och kronisk sjukdom med orala/behandlingsmässiga manifestationer eller där den orala situationen är svårbedömd.
  - Omfattande behandlingsbehov där allmäntandläkarens kompetens ej räcker till.
  - Komplicerade trauma eller komplikationer efter trauma.
  - Tandutvecklingsstörningar där diagnos bör säkerställas.
  - Grav karies som ej kan förklaras efter kariesutredning eller där behandling ej har kunnat genomföras på allmäntandvårdsklinik.
  - Parodontala sjukdomstillstånd.
  - Allvarliga patologiska tillstånd i käkar och mjukvävnader.
  - Behov av komplicerade protetiska ersättningar.
  - Behov av komplicerad dentoalveolär kirurgi.

Sjukhustandvård

Allmäntandvård

Utföra tandvård på patienter med:

- Tandvårdsrädsla, om inte särskilda skäl för omhändertagande av sjukhustandläkare finns.
- Hög ålder med/utan psykiatrisk sjukdom och utan risk för allvarliga medicinska komplikationer.
- Okomplicerad blödningsproblematik.
- Blodburen smitta (t.ex. hepatit, HIV).
- Välkontrollerad allmänsjukdom (t.ex. hjärtsjukdom, diabetes, KOL, RA).
- Funktionsnedsättning med mindre omfattande samarbetssvårigheter.

Specialisttandvård

- Utföra akut tandvård på patienter som är ineliggande på sjukhus kopplade till sjukhustandvård.
- Utföra tandvård på patienter där god munhälsa är särskilt viktig för prognosen beträffande allvarliga sjukdomstillstånd och behandlingar.
- Utredda och behandla patienter med svåra oralmedicinska tillstånd.
- Utredda och behandla patienter med svåra allmänmedicinska tillstånd där tandvård är komplicerat att genomföra.
- Infektionsutredning och eventuell behandling av patienter med allvarliga sjukdomstillstånd.
- Utredda och behandla patienter med oralmotoriska avvikelser.
- Behandla patienter med komplicerad behandlingsproblematik i kombination med psykiska och/eller fysiska funktionshinder.
- Behandla extrem tandvårdsrädsla men hjälp av KBT tillsammans med psykolog.
- Utföra behandling under narkos.